Ի· ՏԱՐԻ 1877 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 12 ԱՀԵԿԱՆ 4382 — Հ·Տ· 19 ԱՊՐԻԼ 1890 — Ն·Տ· 1 ՄԱՅԻՍ 1890 — ՀԻՃՐ· 12 ՌԱՄԱ ԱՆ 1307 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՌ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՀԵՏԵՎ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Գալաթիա, Նորատունկեան-Հան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ Պոլսոյ համար տարեկան գումարն արտաքսի	160
» » կիսամեայ » »	80
» » եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » տարեկան »	200
» » կիսամեայ »	100
Օտար երկիրներն տարեկան գրանց	56
» » կիսամեայ »	28

Գնա՛ր զրկուած դրամագլուխ համար նամակը հասցէներուն փոխ և թղթատարութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ լաքոսի

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 19 ԱՊՐԻԼ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Քանի մը շաբաթէ ի վեր Ֆրանսան զբաղեցնող մեծ խնդիրը Փարիզի քաղաքային ընտրութիւններն էին· Փարիզ քաղաքին վարչութիւնը մեծ բան մ'է· Տարեկան իբր 15 միլիոն օսմ· ոսկւոյ եկամտոյց մ'ունի Փարիզ քաղաքը· Փարիզցիք կը կառավարեն իրենց քաղաքն, երեսփոխանական դրութեամբ ընտրեալ քաղաքային խորհրդով մը, յորում արմատական, ընկերվարական և այլ ծայրայեղ տարերք մեծամասնութիւն են, քանի որ Փարիզ քաղաքին մէջ իսկ մեծամասնութիւն են այս տարերք· Այս պատճառաւ Փարիզի քաղաքային վարչութեան և կեդրոնական կառավարութեան միջեւ վէճերն անպակաս են· Այս անգամ Պուլանժէականք յուսացին մեծամասնութիւն շահիլ քաղաքային ընտրութեանց մէջ· Ընտրական պայքարը սաստիկ եղաւ· Ընտրեցան 12 Հանրապետականք ամեն խմբակէ, 8 Պահպանողականք և միայն մէկ Պուլանժէական· (*) Համեմատական ձեւացին 59 ընտրութիւնք, որոց 42ն ի նպաստ Հանրապետականաց, 4ն ի նպաստ Պահպանողականաց և 13ն ի նպաստ Պուլանժէականաց են· Պուլանժէականութիւնն ուրեմն չափազանց հարուած մ'եւս կ'ընդունի· զի Պուլանժէականք կը յուսային առ նուազն 25-30 երեսփոխան ընտրել քաղաքային խորհրդոյն, և այս թուոյն կէսն անգամ չպիտի կրնան ունենալ·

• •

Այս առթիւ Փարիզեան լրագիրք ոմանք դիտել կուտան թէ Փարիզ, հարիւր տարիէ ի վեր, Ֆրանսայի համար խռովութեան վառարան մ'եղած է միայն, և թէպէտ յար կը զբաղեցնէ Ֆրանսական ազգը, բայց ո՛չ միշտ օգտակարապէս· Օրինակի համար, 1789ի Ազգային մեծ ժողովոյն գաւառացի երեսփոխանք եկած էին ո՛չ թէ յեղաշրջման խորհրդով այլ ընդհանուր բարեկարգութիւն մը կատարելու համար, և իրենց հրահանգներուն մէջ նշանակուած էր այժմեան անգլիական կամ գերմանական դրութեան նման սահմանադրական Միապետութիւն· Եւ ահա Փարիզ արիւնալի շփոթութիւններ յարոյց, զորս զսպելու համար բռնապետ մը եկաւ (Պոնափարթ) որ խեղդեց ազատութիւնը·

Պուրպոնեան արքայական իշխանութեան վերահաստատմամբ, Ֆրանսա վերագտաւ խաղաղութիւն և ազատութիւն, տիրեց ձեռնարկի հարուստ գաղթականութեան, իւր ելեւմուտքը բարեկարգեց, և բանաստեղծներ եւ ատենաբաններ յարոյց որք աշխարհի սքանչացման առարկայ դարձան· Եւ ահա Փարիզ «Փետրուարի յեղաշրջումն» հանեց, և տակնիվրայ բրաւ երկիրն·

Երկրորդ անգամ Հանրապետութիւն հռչակուելով (1848), գաւառական երեսփոխանք անգամ մ'եւս Փարիզ դիմեցին մայրաքաղաքին պատճառած վերքերը դարմանելու· Եւ ահա Փարիզ նոր և աւելի եւս արիւնալի շփոթութիւններ յարոյց, որք ի կորուստ պիտի մատնէին երկիրն, եթէ գաւառք օգնութեան չհասնէին Փարիզի դէմ զՖրանսա պաշտպանելու, յետ որոյ նոր բռնապետ մը (Լուի Նափոլէոն) եկաւ բազմեցաւ ընկերային բարեկարգութիւն վերահաստատելու յաւակնութեամբ, ջնջեց Հանրապետութիւնն և բարձաւ ազատութիւնն·

Երկրորդ Կայսրութիւնը տապալեցաւ, և երկիրն ազգային պաշտպանութեան կառավարութիւն մը կազմելու կը զբաղէր, երբ այն մեծ Փարիզ, «Լոյս-Քաղաքն» Վիքթոր Հիւկոյի, Սբտանի ադետայի պարտութիւնը ժողովրդային տօն մը նկատեց, ըմբոստ մարդիկ իշխանութեան գլուխը դրաւ, և արատաւորեց այնպիսի պատերազմ մը որ՝ պարտութեան հակառակ՝ ֆրանսական դիւցազնութեան փառաւոր էջ մը կրնար կազմել պատմութեան մէջ·

Հաշտութիւն ընքնցաւ Գերմանիոյ հետ, և Փարիզ, որ իւր պաշարման հինգ ամսոց մէջ այնչափ մարդ չէր կորուսած որչափ ֆրանսական բանակներէն ո՛և իցէ մին՝ հինգ ժամու մէջ, Հասարակորդի եղբայրասպան պատերազմն սկսաւ, որ անգամ մ'եւս ի կորուստ կ'առաջնորդէր զՖրանսա, եթէ ի Գերմանիա գերի տրուած գաւառացի ֆրանսական զօրագունդք չհասնէին բարեկարգութիւն վերահաստատել ի Փարիզ·

Երկու տարի ետքն, երբ Պ· Թիէր, Հանրապետութեան Նախագահն, յաջողած էր վճարել հինգ միլիառ ֆրանքի պատերազմական տուգանքն, և կը վերակազմէր պարտեալ ջախջախեալ բանակն, և երբ գաւառք կ'աշխատէին մայրաքաղաքին անխոհեմութեամբ գործուած աւերումները դարմանել, ժի՛թ դարու լուսաւորութեան այն մեծ վառարանը՝ Փարիզ՝ նոր յիմարութիւն մը գործեց, տապալելով զՊ· Թիէր, որպէս զի փառաւորուէր յեղափոխական Պ· Գառոտէ, զոր հաճոյ թուեցաւ Փարիզի՝ երեսփոխան ընտրել իրեն, հակառակ Պ· Ռէմիզայի, որոյ ընտրութիւնը նախամեծար կը դատէր Պ· Թիէր·

Վերջապէս, երեք տարի յառաջ, գաւառք ողջամիտ պահպանողականութեամբ մը Հանրապետութիւնն ամուր հիման վրայ հաստատելու կը պատրաստուէին, երբ Փարիզ հնարեց Պուլանժէականութեան խայտառակութիւնն·

Աւասիկ Փարիզ քաղաքին փառքերը·

Գաւառք իրենց կողմն ունին 1789ի ողջամիտ բարեկարգութիւնը, Կայսրութեան և Միապետութեան դեղեցիկ տարիներն, հանրային բարգաւաճումն ու զարգացումն և զինուորական փառքերը·

Փարիզ իւր կողմն ունի 1793 ի սարսափներ, և տակնիվրայ բրաւ երկիրն·

Երկրորդ անգամ Հանրապետութիւն հռչակուելով (1848), գաւառական երեսփոխանք անգամ մ'եւս Փարիզ դիմեցին մայրաքաղաքին պատճառած վերքերը դարմանելու· Եւ ահա Փարիզ նոր և աւելի եւս արիւնալի շփոթութիւններ յարոյց, որք ի կորուստ պիտի մատնէին երկիրն, եթէ գաւառք օգնութեան չհասնէին Փարիզի դէմ զՖրանսա պաշտպանելու, յետ որոյ նոր բռնապետ մը (Լուի Նափոլէոն) եկաւ բազմեցաւ ընկերային բարեկարգութիւն վերահաստատելու յաւակնութեամբ, ջնջեց Հանրապետութիւնն և բարձաւ ազատութիւնն·

Երկրորդ Կայսրութիւնը տապալեցաւ, և երկիրն ազգային պաշտպանութեան կառավարութիւն մը կազմելու կը զբաղէր, երբ այն մեծ Փարիզ, «Լոյս-Քաղաքն» Վիքթոր Հիւկոյի, Սբտանի ադետայի պարտութիւնը ժողովրդային տօն մը նկատեց, ըմբոստ մարդիկ իշխանութեան գլուխը դրաւ, և արատաւորեց այնպիսի պատերազմ մը՝ պարտութեան հակառակ՝ ֆրանսական դիւցազնութեան փառաւոր էջ մը կրնար կազմել պատմութեան մէջ·

Հաշտութիւն ընքնցաւ Գերմանիոյ հետ, և Փարիզ, որ իւր պաշարման հինգ ամսոց մէջ այնչափ մարդ չէր կորուսած որչափ ֆրանսական բանակներէն ո՛և իցէ մին՝ հինգ ժամու մէջ, Հասարակորդի եղբայրասպան պատերազմն սկսաւ, որ անգամ մ'եւս ի կորուստ կ'առաջնորդէր զՖրանսա, եթէ ի Գերմանիա գերի տրուած գաւառացի ֆրանսական զօրագունդք չհասնէին բարեկարգութիւն վերահաստատելու

չատ սիրալիր տեսակցութիւններ ունեցաւ իւր մօտն՝ Վիքթորիա Թագուհւոյն հետ։ Ցայտնի է թէ Տարմշթատի մեծ-դուքսը Վիքթորիա Թագուհւոյն փեսան է, որոյ կինն՝ Ալիս իշխանուհին՝ քանի մը տարի յառաջ մեռաւ, և Թագուհին մերթ ընդ մերթ կ'այցելէ ի Տարմշթատ՝ իւր աղջկան գերեզմանին վրայ ազօթելու։

* * *

Կայսեր և Թագուհւոյն տեսակցութեան հետ միանգամայն լուր կուգայ թէ Կայսեր հրաւիրանօք Մանչի ծովուն անգլ. նաւախումբը պիտի գայ ընկերանալ գերմանական նաւատորմին առաջիկայ ռազմախաղերուն, և այս երկու իրողութիւններէն թէ՛ Պերլինի և թէ Լոնտոնի լրագիրք քաղաքական նշանակութիւն մը կը հանեն, այսինքն Վիլհելմ Բ. փափաքող է անգլիական քաղաքականութեան աջակցութիւնը վայելելու եւրոպեան գործոց ուղղութեան մէջ։ Թ-յ՛ կ'ըսէ թէ Պիզմարք եւս փափաքող էր Անգլիոյ բարեկամութեան, բայց կ'ուզէր Անգլիոյ վրայ նոյն ազդեցութիւնը բանեցնել զոր կը բանեցնէ Աւստրիոյ վրայ։ Անգլիա չէր ընդուներ այս ստորագաս դիրքը։ Այժմ կ'երեւի թէ երիտասարդ Կայսր կը գնահատէ անգլիական գործողութեան անկախութիւնն, և Անգլիոյ պատմանաց համաձայն կ'ուզէ վայելել Մեծին Բրիտանիոյ գործակցութիւնը։

Ի ՓԻԼԻՊԷ

Արեւելեան Ռումէլիի մէջ ցոյց տրուած ընդդիմութեան պատճառաւ, Պ. Սթամպուլով իւր մտերիմներէն բարձրաստիճան պաշտօնատար Տքթ. Զակորովը Փիլիպէ զրկած էր իրրեւ կառավարական քոմիսէր։ Փլովդիվ պուլկարական լրագրին խմբագիր Պ. Սէմերճիվ ճաշարանի մէջ ապտակ մը զարկեր է Տքթ. Զակորովի։

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օգոստափառ Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երուսաղիմայ Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան հետեւեալ շնորհաւորական հեռագիրն ուղղած է ի կայս. պալատ.

Մապէյնը Հիւմայունը միւլիւքեանէ պաշ քիթապէթը Յէլիզէսպէթ

Վէլլատէթը Հիւմայունը մէյմէնէթ մագրունը հազրէթը Իսիֆէթլէնմէյէ միւսաադի ըուզը ֆիրուզը չէրէ ֆէսուլուի միւնասիպլէթի իլէ սաֆէպէյի ֆէրլէքմէրթէպէյի հազրէթի Թաճարիյէ ճէպհէ սայը ուպուսիյէթ օյտուզում հալտէ տավաթը մէֆիրուզէի հազրէթի վիլիյամը Շէհինշահիյէ թէրտիֆէն, իֆթայի ֆէրիդէի թէպրիք մէ թէհնիյէթի ճիրաաթ իյէրիմ, ֆէրման։

Գ-ոյ-ը Շերէֆ Է-ֆէնտի Բ-ուրէյ

306 մարտ 24 ԱՐԹԻՆ

Ի պատասխանի, կայս. պալատան առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիրէյիա փաշա հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է առ Ամեն. Տ. Յարութիւն Պատրիարքն յերուսաղէմ.

Գուստս Էրմէնի Բանթրիգլիյինէ

Եէմմը մէլատէթը Հիւմայուն թէպրիգինի միհրթէվի թէլէկրաֆնամէյէրի մանզուրը Ալի օլարագ, թէպրիքանթը մարուզէ մուճիպը մահզուզիյէթը ալնիյէի ճէնապը Փատիշահի օյտուզունան, պա Իրատէի Սէնիյէի Միւլիքանէ թէպշիրէ միւպատէրէթ օլունսուս։

Սէր Քէ-Ռինդզ Հ-ազէրը Շէհրէլէ-ի

ՍԻՒՐԻՅԱ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովոյ ԺԴ նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 20 ապրիլ, ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Ատեանը պիտի բացուի ժամ ճիշդ 6ին և փակուի 9ին։

Կը հրաւիրեմք Ազգային Երեսփխանները որ հաճին ներկայ գտնուիլ։

Մնամք ազօթարար

ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

16 ապրիլ 1890

ՕՐԱԿԱՐԳ

Տեղեկագիր Կաթողիկոսական Խորհրդարանական Ցանձնաժողովոյ։—Նպատակութիւն վիճաբանութեան։ — (ԴՈՒՆՓԱԿ)

Ատենադպիր

Մ. Ց. ՄԷԼԻՔԲԵԱՆ

Քաղաքական Ժողովը Երէկ ի Նիստ գումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ. նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և զբաղեցաւ կարգ մը յարաբերական խնդիրներով։

Խառն Ժողովը եւս վաղը ի Նիստ պիտի գումարի ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ, Ազգային Ժողովոյ գումարումէն առաջ։

Խառն Ժողովը իւր վաղուան նստին մէջ նկատողութեան պիտի առնու Զմիւռնիոյ առաջնորդական ընտրութեան տեղեկագիրն որ հասած է ի Պատրիարքարան։

Արմաշու Դպրեվանուց Խնամակալութիւնն ի Նիստ գումարեցաւ երէկ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, և առանձնապետութեամբ Ագն. Տիգրան էֆէնտի Եասուֆեանի։

Խնամակալութիւնը, որ ամբողջապէս ներկայ էր, վանական կարեւոր անօրինութեանց ձեռնարկեց, որք գրի խաւարարար կը վերաբերին ուսուցչական մարմնոյն։ շինութեանց։ Վանուց հրկիզեալ մասին շինութիւնք պիտի սկսին ի մօտոյ։

Երէկ, Խարտիվիէ ընկերութեան Շ-ըէնէ չոգենաւով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէն Արժ. Տ. Գաբրիէլ Ծ. վարդապետ Անոյշեան որ Երուսաղէմ կ'ուղղուի հրամանաւ Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքի։ Երուսաղէմի Պատրիարքական փոխանորդ Դեր. Սիմէոն Սրբազան և այլ մի քանի Արժ. Հարք չոգենաւ գնացին յուղարկ Տ. Գաբրիէլ վարդապետի։

Մի և նոյն չոգենաւով երէկ Ազիզ սանդրիա ուղեւորեցաւ տեղւոյն ազգայիններէն Մեծ. Դրիգոր էֆէնտի Աչըգեան, Հօրեղբօրորդի Վսեմ. Պողոս պէյ Աչըգեանի, որ ժամանակէ մը հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուէր։

Ս. ԽԱՉ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՍԿԻԻՏԱՐԻ

Հոգաբարձութիւնս քաջալր պարտականութիւն կը համարի իրեն իւր ջերմ շնորհակալիքն յայտնել հրապարակաւ Թաղիս Բարեսիրական միութեան ընկերութեան, որ այս տարի եւս փութաց ըզգեստաւորել թաղիս վարժարանին գրեթէ բոլոր ազքատիկ երկսեռ ուսանողները. թուով 120։

Բարեսիրական սոյն ընկերութիւն, որ տարիներէ ի վեր՝ հաւատարիմ իւր նպատակին՝ վարժարանիս աղքատիկ ուսանողաց գրական պիտոյքը կը հոգայ չարունակ, արժանի է իրաւամբ ոչ միայն հոգաբարձութեանս, այլ նաեւ ամբողջ թաղեցւոց երախտագիտութեան։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան

Ս. Խաչ վարժարանաց

Ատենադպիր — Ատենապետ

Գ. ՅԵՐԱՏԵԱՆ — ՊՕՂՈՍ ԱԻԳԵՐ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՇԽՈՒԻ ԻԻԼՆԵՐ ԱՍՏԻՃԱՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՄԻԱՆՆԵՐԸ

Զէֆիթէյի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար անուանեցաւ Մէհմէտ պէյ, երկրորդ քարտուղար օսմանեան դեսպանատան Վիէննայի։

Վիէննայի օսմանեան դեսպանատան երկրորդ քարտուղար անուանեցաւ Էսատ պէյ, երկրորդ քարտուղար օսմանեան դեսպանատան Զէֆիթիէի։

Հռշիպիտագոսի կղզեաց Մէվլէվէ (Միսի լի) գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Մէհմէտ Հաշիմ էֆէնտի։

Սալիսէի ատենեան տարուեցաւ Մաղաթիոյ Խարբէի ժողովոյ անդամ Դարագաշլատէ Հաճի Մուսթաֆա էֆէնտի։

Զորրորդ Օ մանիէ պատուանշան տարուեցաւ Սպարապետի Դրան առողջապահական ճիւղի թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Քեազիմ պէյի։

Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Այտընի կալս ածատրոց վարչութեան առաջին քարտուղար Ահմէտ պէյի և Գենեսի երկրագործական դրամատան ժողովոյ նախագահ Հաճի Միտհաթ էֆէնտիի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊՈԼՍ

Նախորդ Մեծ-եպարքոս Սայիտ փաշա երէկ իրիկուն կայս. պալատ հրաւիրուելով, իֆթարն անդ բրաւ և արժանացաւ Վսհ. Սուլթանի մեծարանաց։

* * *

Երէկ իրիկուն եւս կայս. անձնապահ Ա. զօրաբաժնի մէկ քանի վաշտերը կայս. պալատան մօտ որոշեալ տեղն իֆթար բրին և դրամական պարգեւներ ստացան։

ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆԱՑ ՊԻՏՈՅՔԸ

Սպարապետի Դուռն հեռագրաւ հրամանագ ուղղած է զօրարանակաց հրամանատարներուն՝ որ ներկայ եղմնական տարիէն սկսեալ զինուորաց յատուկ ուտեստներն և այլ պիտոյքը տեղական իտարէի ժողովները գնեն նուազագոյն և գրամի վճարեն ելմտական վարչութիւնք, զօրաբանակաց հրամանատարք փոխանակ այդ ժողովներուն յանձնեն իրենց յատուկ պիտոյից քանակութիւնն և նուազագոյի պայմանները պարունակող տուփարներն և նուազագոյներու պահուն զինուորական ապայք ներկայ գտնուին պիտոյից նմայք անսնելու և գնահատելու համար։ Նոյնպէս որոշուած է որ պիտոյքներն հարմայեալ վճառակատանաց ստացագրեր յանձնեն, յորում նշանակուած բրան առնուած պիտոյքներու քանակութիւնը, տեսակն և որոշեալ գինն, որպէս զի վճառականք ուղղակի կառավարական մնացուկներէն ստանան իրենց պահանջքները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն երէկ իւր սովորական նիստը կազմելով, ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

Նախարարաց Խորհուրդէն յետոյ Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սալիսպուրի փաշա՝ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին քով գնաց և երկարօրէն խորհրդակցեցաւ։

Ելմտական Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա երէկ Մալիրէի պաշտօնատան մէջ գրաղած լլլալով, չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհրդոյ նստին։ Ելմտական Նախարարութեան խորհրդական Նազիթ էֆէնտի Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ հրաւիրուելով ելմտական խնդրոց վրայ բացատրութիւններ տուաւ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ՝ ընկերակցութեամբ երկրորդ թարգման Պ. Մաքսիմոֆի՝ երկուշաբթի օրը Ֆէնէրի Պատրիարքարանն երթալով, այցելութիւն տուաւ Յունաց Ամեն. Պատրիարքին։

* * *

Պ. Նէլիտոֆ նախընթաց օր Զ-ը չոգենաւով Իզմիր ուղեւորեցաւ տեսնելու համար իր որդին որ ծովային սպայ է և յիշեալ նաւահանգիստը պիտի հասնի այն ժամանակով որուն մէջ կը ծառայէ։ Պ. Նէլիտոֆի կ'ըսեն կեցանայ ռուսական հիւպատոսարանի քարտուղար Պ. Բրէսպրաժէնսքի։

ՕՍՄ. ԲԷՅԻՆ

Պէրլինի Պլայսրօէտէր դրամատունն հեռագրաւ արտօնած է գՊ. Կէրլիչ, իւր ներկայացուցիչն ի Կ. Պոլիս, օսմ. ծխախոտի Բէյթի վարչութեան մէջ, իւր կողմէ ստորագրել ելմտական վերջին կարգադրութիւնները։

* * *

Աղէքսանդրիայէն կը գրեն թէ յունական ծխախոտներուն յեգիպտոս ներմուծումը մեծապէս նուազած է յորմէ հետէ օսմանեան ծխախոտի արտածումն տուրքը զեղչուած է։ Այս կերպով, Թուրքիոյ ծխախոտն որ Յունաստանի ծխախոտէն լաւագոյն տեսակէ է, իւր տեղը գտած է եգիպտական հրապարակին վրայ։

* * *

Բէյթի վարչութիւնը տեղեկագրած է ելմտական նախարարութեան թէ հասոյթք նուազելու վրայ են, որով հետեւ այլ և այլ տեղերու մէջ կառավարակ պաշտօնեայք չեն օգներ Բէյթի պաշտօնէից, որով մաքսախոյսերու թիւն աւելցած է։ Ելմտական նախարարութիւնը, նկատողութեան առնելով այս պարագան, ծանուցած է որ ոչ ոք անկ է, բատ տրամադրութեան Բէյթի յատուկ օրինաց, օգնել և դիւրութիւններ ընծայել Բէյթի պաշտօնէից, որովհետեւ ելմտական գանձը մասնակից է Բէյթի ընկերութեան շահուց ու վնասներուն։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Հելլենական դեսպան Պ. Մավրոկօրդատօ յառաջիկայ երկուշաբթի ընդառաջօք Ալիէնք կ'ուզեւորի արձակուրդով։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պասրայի գաւառական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ վերջերս թէեւ ժանտատենդի մէկ քանի դէպքերէ մահեր պատահած են անդ, սակայն չարաթ մը յետոյ այդ հիւանդութիւն բոլորովին անհետացեր է և այժմ Պասրայի ուշրջակայից առողջապահական վիճակը ի խոտ գոհացուցիչ է։

ԿՐԷՏԷ

Կայսերական այն Իրատէն որ կը հրամայէ զինուորական բացառիկ օրինաց բարձումն ի Կրէտէ և վերջին դէպքերուն պատճառաւ հաստատեալ զինուորական ատեաններու ջնջումն, Բ. Դրան կողմէ հաղորդուած է Շաքիր փաշային որ երէկ հանդիսաւորապէս պիտի կարդացուցանէ տար զայն կղզւոյն մէջ։

* * *

Կրէտէէն Սգ-ը-ի ուղղեալ նամակ մը կը պատմէ թէ Այմալաքի անուն մարդ մը որ բերդարգելութեան դատապարտուած էր, ոստիկան-զինուորաց կողմէ սպանուեր է, վասն զի անոնց ձեռքէն փախչելով լեռն ապաստանիլ ուզեր է աւազակաց հետ միանալու համար։ Ալիէնքի լրագիրք տարբեր գոյն մը տալով այս դէպքին, զանազան հրատարակութիւններ բրած է, որոց վրայ անգլիական հիւպատոս Պ. Ֆիլիոթի մանրախոյզ քննութիւն մը բացաւ։ Հիւպատոսը սա հաստատեցաւ թէ Այմալաքի խոյս տուած էր ոստիկան-զինուորաց ձեռքէն, թէ այս վերջինք հրամայած էին նմա կանգ առնուլ և քանիցս օդին մէջ հրացան պարպած էին։ Այս ազդարարութիւնքն վերջը միայն կ'ուրակ բրին Այմալաքի վրայ որ իրենցմէ 200 քայլ հեռու կը գտնուէր։ Պ. Ֆիլիոթի անհերքելի ապացոյցներ և վկայութիւններ հաւաքած է զորս պիտի տեղեկագրէ իւր կառավարութեան։

ԿՈՍՏԵՐՈՒԿԱՆ ԱՍՊԱՍՏԱՆ

Վերջերս ծանուցուեցաւ թէ Վեհ. Սուլթանը մտադիր է կայս. ասպաստանայ թիւն աւելցուցնել, որպէս զի հեծելազորաց ու թնդանօթաձիգ զորաց գործածութեան յատուկ տեղական ձիերու թիւն աւելցնայ։ Այս կարգի միակ հաստատութիւնն որ կազմակերպեալ վիճակ մը ունի ի Թուրքիա, կը գտնուի ի Զիֆթէլէր, Սաքարիա գետին բերանը, Քէօթահիայէն գրեթէ 50 մղոն հեռի և Պրուսայէն 5 աւուր ճանապարհ հեռի։ Այս ասպաստան հաստատուած է 10,000 քառակուսի քիլօմեթր տարածութեամբ գետնի մը վրայ։ Այդ ասպաստան կը պարունակէ քառասուն յովատակ, վեց հարիւր մատակ ձի և վեց-եօթ հարիւր քուռակ։ Յովատակներն ու քուռակները արաբական, բուէմիական, հունգարական, գերմանական և զուիցերական ընտիր տեսակէ են։ Անցեալ տարի յիշեալ ասպաստանը մէկ քանի հարիւր ձիեր հայթայթեց կայս. բանակին և այս տարի ալ 500 հատ պիտի տայ։ Զիֆթէլէրի ասպաստանը կազմուց ագարակներն ունին 10,000 ոչխար և բազմաթիւ եղջիւրաւոր անասուններ, ինչպէս նաեւ թեւաւոր անասուններ։ Այնտեղ կայ նաեւ երկրագործական գործիներու պատրաստութեան յատուկ գործարան մը։ ագարակը կուտայ նաեւ ցորեն, գարի, հաճար եւ ամրան հունձքեր, ու սքանչելի արօտներ ունի։ Սաքարիա գետն առատ ջուր կը հայթայթէ ագարակ ներուն, որոց չրջակայքն հանքային ջրոյ աղբիւրներ գտնուած են ինչպէս նաեւ երկաթի հանքեր և հանքածուխ։ Նմանապէս մեծաքանակ ծովի փրփուր։ Անատոլուի երկաթուղեաց երկրաչափք մտերս պիտի երթան քննելի թէ կարելի՞ է չահագործել այդ հանքերը։ Զիֆթէլէրի նախորդ տարւոյ հասոյթն էգած է 15,000 ոսկի, որ գոյացած է ագարակին արտադրութեանց վաճառմամբ։ Կայս. ասպաստանի ու այդ ագարակաց վերին հրամայութիւնն յանձնուած է Մուգաֆֆէր փաշայի։

Ի մօտոյ Մալաթիոյ մէջ եւս կայս. նոր ասպաստան մը պիտի հաստատուի, մասնաւորաբար չորրորդ զօրաբանակի ձիերն հայթայթելու համար, որուն կազմակերպութեան նկատմամբ Մուղաֆէր փաշա տեղեկագիր մը մատուցած է Վեհ. Սուլթանին։ Հետզհետէ ուրիշ ասպաստաններ ալ պիտի հաստատուին։ Մտադրութիւն կայ նաեւ յառաջիկային մէջ ասպաստան մը հաստատել ի Եայֆա, Մեռեալ ծովու արեւմտեան եզերաց վրայ, և ուրիշ մը ի Պաղտատ։

Կ. Պոլսոյ մէջ ալ ասպաստաններու յատուկ վարժարան մը պիտի բացուի, ուր իւրաքանչիւր զօրաբանակի որոշեալ թուով ոսպաբ պիտի ուսանին ձիեր հայցունելու արուեստին գործնական և տեսական ճիւղերը։

ՄԱԼԻՑԷՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Զ-ոհ-ը կ'իմանայ թէ Քաղաքապետութեան իրաւասութեան ներքեւ գտնուող գաւառակաց ոմանց ելմտից պաշտօնեայք ելմտական նախարարութեան իրաւասութեանը պիտի ենթարկուին և այդ գաւառակաց ելմտական գործողութիւնք ուղղակի Մալիէի հսկողութեան ներքեւ պիտի կատարուին։

Ֆրանսայի մէկէորաբանական օդաչուութեան կամաւոր անդամ Պ. Լուտուա Սրէլթէրիի երէկ իւր կնոջ հետ մայրաքաղաքս եկաւ Սեւլանիկէն։ Կրսուի թէ Պ. Սրէլթէրիի, որ օդապարիկ մը բերած է իւր հետ, օդաչուութեան փորձեր պիտի կատարէ ատ։

—Սէ-վէր իբրեւ անհիմն կը հերքէ լրագրաց ոմանց այն լուրը թէ Ատարազարի մօտ քառասունի չափ ճամբորդք աւազակներէ կողոպտուեր են և թէ այս վերջինք ծառերու կապեր են ճամբորդները։ Նոյնպէս թէ աւազակք Մահմուտ պէյ ագարակին վրայ եւս յարձակեր են։

—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն հրամայած է Քաղաքապետութեան պատրաստել մայրաքաղաքս գտնուող թէ՛ առողջ և թէ խեղանդամ տեղացի մուրացիներու մէկ վիճակագիրը։ Քաղաքապետութիւնն եւս թաղապետական շրջանակաց հաղորդած է եպարքոսական սոյն հրամանը։

—Կէյզզէի շրջակայ Համիտիյէ ու Ագիրան գիւղերու միջեւ դաշտոյնով սպանուած մը մարդու դիակը գտնուած է։ Տեղական կառավարութիւնը քննութեանց ձեռնարկած է։

—Ձեռնհաս իշխանութիւն, ըստ առաջարկութեան Սէլանիկի կուսակալութեան, արտօնած է կառուցանել կառավարական քարուկիր պաշտօնատան մը։

—Հ-ա-յ-ը Քաղաքապետութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ մայրաքաղաքիս փողոցներու աղտոտ և փոշեկոծ վիճակին վրայ, մանաւանդ մերձակայ ամառուան եղանակին պատճառաւ։ Թուրք թերթը կ'ըսէ թէ մայրաքաղաքիս բնակիչք, որոց աչքն վախցած էր անցեալ ձմեռուան համաճարակ հիւանդութիւններէն, այժմ եւս երկիւղի մէջ են զի մի գուցէ օդերու տաքնալուն պատճառաւ հանրային առողջութիւնը վնասուի, փոզոցներու աղտոտ վիճակէն։

Թաղապետութեան առաջին շրջանակը, կը յարէ Հ-ա-յ-ը, Տէրքոսեան ջրի ընկերութեան հետ սակարկութիւն բրած էր որ տարեկան 350 ոսկի վճարելով Տէրքոսի ջրով ոռոգուին իւր շրջանակին մէջ գտնուած փոզոցներն, և այս կարգադրութիւն տեղեկագրած էր Քաղաքապետութեան։ սակայն այս վերջնոյն ժողովն անյարմար դատած է այդ կարգադրութիւնն և որոշած է որ թաղապետութիւնն առաջուան պէս ջրէ փոզոցներն տակաւաւորապէս կառքերու միջոցաւ։

—Ս-ա-հ կ'իմանայ թէ ճանիկի կառավարիչ Մուհիտտին փաշա Զարշամպա գաւառակը գնացեր է, քննելու համար երկրագործաց և տասանորդի տրոց վարձակալներու միջեւ ծագած անհամաձայնութիւնն, որ տեղի տուած է ելմտական գանձուն յատուկ տասն հազար ոսկւոյ չափ գումարի մը վճարման յետաձգուելուն։

—Ամասյա 13ի և 14ի օրերը Սէլանիկի մէջ երկու անգամ երկրաշարժի ցնցումներ տեղի ունեցեր են, առանց վնաս մը պատճառելու։

—Ատանա Մէրսինի երկաթուղւոյն քոմիսէր անուանած է Միհրան էֆէնտի, առաջին երկրաչափ Ատանայի նահանգին։

—Մի քանի օր առաջ Բանկալթիի ձէտիսկէ փոզոցին մէջ գոզուութեան ճարտար փորձ մը կատարուեցաւ։ Քանի մը գողեր պարտէզի մը տակէն ներքնուդիի նման ճանրայ մը բանալով գիշեր ժամանակ տուն մը մտան մեծ կողոպուտներ ընելու յուսով։ սակայն չյաջողեցան որովհետեւ հագիւ ներս մտած էին երբ տան մէջ գտնուող մանուկ մը սկսաւ լալ, տնեցիք արթնցան և գողերը խոյս տուին։ սակայն ժամանակ ունեցած էին 12 արծաթի դգալ և մի քանի ուրիշ նիւթեր հետերնին տանելու։

Նախորդ չարթուն մէջ ալ միեւնոյն թաղին մէջ բաւական կարեւոր գողութիւն մը գործուած էր։

Զեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի Բանկալթիի մէջ տիրող այս անապահով վիճակին վրայ։

—Ֆրանսայի նաւային տեղակալ Պ. Ժիւլիէն Վիօ, որ գրական աշխարհին մէջ ծանօթ է Բիէռ Լոդի անուամբ և ծովային կեանքէ առնուած իւր գեղեցիկ վէպերով. մայրաքաղաքս պիտի գայ ի մօտոյ։

—Թաղապետութեան պաշտօնեայք Էյուպի մէջ 120 օրուա պակաս կշռող բիւրեղ գրաւեցին և բաշխեցին տեղւոյն աղքատաց։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք Երէկ Օսման պէյ անուն ութսունամեայ ծերունի մը ձերբակալեցին, որ ի Պոլիս Պազարի գինետնոյ մոյն մէջ կ'արբենար ցերեկ ատեն։

—Պասրայի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ տեղական կառավարութիւնն յաջողած է գտնել Մինթէֆիքի Շէյխէլէրիս ու Համար գաւառակաց մէկ քանի ցեղերն, որք ապստամբութիւն կ'ընէին։

ՁԵՓՀԻՐ

ՄՐՄՈՒՆՋՔ

ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ԽՈՀԵՐ

Վահան էֆ Մայէզեանի գողարիկ բանաստեղծութենց հաւաքածուն է Պաղատատեան շրջագրպագրութեամբ։ Կնդրանատեղին է Պաղատատեան գրատուն, Սուլթան Համամ։ կը գտնուի նաեւ ամէն հայ գրավաճառաց քով։ Գինն է 5 ղրուշ։

Ա. ՀԷՖԻՄԵԱՆ

ՕՐԷՆՍԿԷՏ ՏՕՄԱՐԱԿԱԼ

25 Սէլանիք խան ի Ղալաթիա, 25

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՎԵՐԱԱԶՊԵԱԼ

Խմբագրութիւն և թարգմանութիւն թուրքերէն, հայերէն, յունարէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, անգլիերէն, գերմաներէն, հոլլանտերէն, բուլգարերէն, պուլկարերէն, բուամանարէն, սպաներէն և բոլոր թիւկէզերէն լեզուներով։

Խորհրդատուութիւն գաւառական սեղանաւորական և առեւտրական գործոց վրայ։

Գաստիոսութիւնք տօմարաշրջութեան, լեզուաց և սպագրութեան։

Գրասենեակը բաց է ամէն օր՝ կիրակի և մեծ տօն օրերէն զատ։ 62 2—12

ՀԵՌԱԴՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Բէգրատարկ, 30 ապրիլ

Կը հաւատան թէ Զարը մերժեր է Պ. Բալիաքովի առաջարկն ի մասին երկաթուղւոյ մը շինութեան Էնգէլիէն ի Բէյդ.

Տարմշդատ, 30 ապրիլ

Անգլիոյ թագուհին, Հանրի որ Պագէնպէրկ իշխանին հետ, մեկնեցաւ ի Լոնտոն։

Գահիրէ, 30 ապրիլ

Բիւդէրի գործակալութիւնը կը ծանուցանէ. Միջազգային գաւառական յանձնախումբը լուծուեցաւ, որովհետեւ Ֆրանսա եւ Ռուսիա չեն հաւանիր որ խառն դատարանք յանցանքներն (ճնշում) ալ գատեն՝ եթէ եգիպտոս եւրոպացիներ չընդունի դատարանաց մէջ, եթէ եգիպտական կառավարութիւնը պատասխան մը չ'տայ, դիւանագիտական բանակցութիւնք պիտի սկսին։

Պելգրատ, 30 ապրիլ

Աքուփշինայի արտասովոր նստաշրջանն այսօր փակեցաւ Խնամակալութեան պատգամագրով, որով գոհութեամբ կը հաստատի թէ Աքուփշինային վրայ Խնամակալութեան դրած յոյսն իրագործուած է։ «Աքուփշինան ճշմարիտ սահմանադրականութեան

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 19 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)	110
3 » » » (վճարելի)	109 5/8
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 90
3 » » » (վճարելի)	22 97 1/2

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մինոյ. Ս. Ոսկի	20 12
Պօրսայն գոցուելէն վերջը »	20 13
Ոսկիի մէջ »	20 15
Ղաւուսաան բացուելքաս »	20 15 1/2
Նոր գոց »	20 15 1/2

ԻՊԹԻԳՐԱՔԸ ՏԱՒԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	54 16
Այս առաւօտ	54 16
Նոր գոց	54 16

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԻՒԹՂԹՈՅ

Ֆոնտաւորթիւն	Ա. Ոսկի	39 7/8
»	Բ. »	24 3/4
»	Գ. »	30 17

ԲԱՆԿԵՐՈՒՄԻ

Ռուսիէթ Լեզէ ալ	Անգլ. Լր.	4 29
Քրէտիի Լիոնէրալ	Օսմ. »	9 10
Պանք ար Ֆրանս	» »	7 13
Ֆօս. Շանտ է վիզէօր	» »	4 85
Ֆրանսէյ	» »	488
Բանքէ է երկրաուգի	ֆր.	73 1/2
Օպիլիսանսիս տը Բրիտանիթ	»	— —
Ռանտենթուգի Լանդրանտ	Գ. Կ.	128

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանկանոց	»	87 24
Ռեցիէյական ոսկի	»	110 10
Իմպերիալ	»	90 35
Ֆրիտիկ	»	51 13
Բանկի թղթագրամ	»	8 15
» արծաթ	»	76
Մէճ. արծաթ. (սարբ)	»	108 12
Վ հանոց	»	103 20
Չիրանոց	»	108 15
Պեշալիք	»	100 10
Թասֆիկէ	»	11 15

ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ՖՐԱՆՔ ՎՃԱՐԵԼՈՎ

ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԱՆ ՄԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿ

Ա. Տ. ՁՈՒՀԱՆՅԱՆԸ

10, Խավիար խան, Ղալաթիա

Ձեռամբ և հետեւեալ պայմաններով կարելի է ստանալ Սարիգի գրաճառաց հրատարակութիւնքը։ Բերուած գրքերը ճիշդ ցուցակներուն գնով են։ Վճարմունք կը լինի ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ՖՐԱՆԿԻՆ, 100 ֆրանքի և անկից պակաս յանձնարարութեանց համար։ 418 5—12

ԳՐԻԳՈՐ ՇԷՐՊԷԹԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

Վկայեալ յատամնաբուժական վարժարանէն Փարիզու

Պատիւ ունի ծանուցանել Յարգոյ հասարակութեան՝ որ իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն յետոյ, Բէրա, Բլաս տը Թէ-նէլ, Թիւնէլի ճիշդ դիմացը, Բասաժ տը Թիւնէլի մէջ։

419 5—6

ՄԵՍԻՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻԿ

Ցանկ Բաժանորդաց

ՅՈՒՅԱԿԱԳ.

	Բ-ԷՆ
Ա. և Բ. Ցուցակաց գումարը	110
Ամեն. Տ. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոս Պատրիարք Թուրքիոյ Հայոց	1
Ն. բարձր Սրբազնութեան կողմէ յանուն Դպրեվանուց Արմաշու	1
Վսեմ. Մաթուս եւ Արիկ էֆէնտի Ունձեան Եղբարք Կ. Պոլիս	3
Ագն. Մկրտիչ էֆ. Էսաեան Կ. Պոլիս	3
Մեծ. Արմենակ էֆ. Կոստանդեան Զմիւռնիա	2
Մեծ. Սարգիս էֆ. Տ. Գասպարեան Զմիւռնիա	2
Մեծ. Գէորգ էֆ. Պուպլի Զմիւռնիա	2
Մեծ. Մկրտիչ էֆ. Էքզալեր Զմիւռնիա	2
Մեծ. Լէոնիտաս էֆ. Ասլան Օղլու Զմիւռնիա	2
Բարձր. Իշխան Գուլբենկեան տը Լուսինեան Բարիզ	2
Մեծ. Եդուարդ էֆ. Մուրատեան Սամսոն	2
Մեծ. Միհրան էֆ. Գալասանեան	2
Մեծ. Միհրան էֆ. Սավաշեան Կ. Պոլիս	2
Վսեմ. Մկրտիչ պէյ Մարկոսոֆ Գահիրէ	2
Գումար	138

(Շարունակելի)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Խնամակալութիւնս պարտ անձին կը համարի հրապարակաւ իւր խորին շնորհակալութիւնն յայտնել հնարաւոր բարեսէր նուիրատու անձանց՝ որք բարեհաճեցան Ս. Զատկի առթիւ մինչեւ գէշ գոյն բազմակարտ և թշուառ ազգաքաղներն իւրեանց առատաձեռն նպաստներովն։

Մեծապատիւ Տէրաք

Եդէս եկեղեցի նուիրագրեան 2000 հատ (Մինոս ազլամաթ), Կարապետ եկեղեցի Հայրապետեան 200 դրամ հաց, Արմենեկեղեցի Պաղշեան և Եղրարք 100 օխա հաց, Տաճատեան պարտ Պերբեսովիչի եկեղեցի 42 օխա մխ, Պարոնթիւն եկեղեցի Սարգիսեան 40 օխա մխ, Խաչիկ եկեղեցի Սվազեան 8 օխա մխ, Օնոնիկ եկեղեցի Ռեմպիշեանի ձեռամբ 69 օխա ապուխտ և 22 օխա պանիր, Սարգիս եկեղեցի Բանդուրգեան և Մանաս եկեղեցի Հեգեմեան 500 հատ հաւկիթ։

Ի դիմաց Ազգ. Խնամակալութեան

Առենադպիր — Առենապետ

Ե. ԱՍՏՈՒԱՆԱՏՈՒՐԵԱՆ — ԱՐՇԱԿ ՄԿՐՏՒՉԵԱՆ

1890 Ապրիլ 17

Խասգիւղ

ԴԱՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՏԵՆՉ

Ինձ հարցուցին. «Որո՞ւմ բաղձաս
Ի վայելից աշխարհի.
Կամին արեգն յար, անպակաս,
Անմայ երկնից մէջ վառի.
Կամ փափաքի՞ս ամենարարձր
Հորիզոնին վերայէն
Գգուել երկնի կապոյտը քաղցր
Սիրոյ շրթամբք հրրեղէն.
Կամ խաղաղիկ լուսնակին տակ,
Բազմիլ ի խելս նաւակի,
Զոր նաւաղներ ծաղկապըսակ
Վարեն ի ձայնս նըւագի.
Կամ թէ անձկա՞ս խորամրխիլ
Ի հովանուտ խոր անտառ,
Եւ ընկղմիլ ի ծաղկածիլ
Վերայ խոտոց յուլարար,
Եւ անդ երկար երկար ժամեր
Երազոց գիրկն անձնատուր,
Մոռնալ, թողուլ զայս աշխարհ մեր,
Սլանալ հոգւովըդ այլուր.
Կամ գըբենոյ սուգիլ ի գիրկ
Առ խմաստից ի ճաշակ,
Լարել ըզմիտսըդ ուժգնապիրկ,
Ամենայնի գոյ տեղեակ.
Ելնել ի խոյզ ճշմարտութեան
Որ ի մատեանս ամիսփի,
Գտանել զգաղտնիսըն յաւիտեան
Որով հոգիդ ըսփոփի.
Կամ փափաքի՞ս պատուոյ, փառաց
Վերամբառնալ դու ի սար,
Դափնիներով արիւնաթաց
Պճնել զճակատ քո պայծառ.
Կամ երաստից մէջ, պերճախօս
Լեզուիդ կապել կաշկանդել
Քո պերճ բանիւք առատահոս
Հազար մարդկան ուշոյն թել.
Ըղձա՞ն լինել յոյժ ընչաւէտ,
Լընուլ գանձիւք բազմագան
Զոր չորս ծագաց ալիք վէտ վէտ
Նըւէր բերել քեզ փութան.
Կամ թէ ըղձա՞ն օգապարիկ
Կուրին ի նիւս վերելեակ,
Դրացի ամպոց պէս թափառիկ,
Դեգերիլ յաջ և յահեակ,
Եւ չրջելով պարահայեաց
Աչկունքդ ի վայր ի յերկիր,
Ըզբնակութիւն քո նըմանեաց
Աբեհամարհել բարձր ի թիւռ.
Կամ բաժակաց սիրե՞ս չըռինդ
Որ զսեղանով յածին չուրջ,
Ուր երգ, գինի, քրքիջ ու խինդ
Մեր գլուխն առնեն նուազ լուրջ.
Կամ Պայրընի պէս փափագի՞ս
Համբոյր լինել ընդարձակ
Եւ յաշխարհի բնաւ գեղուհիս
Մատչիլ արձակ համարձակ.
Կամ մշկաբոյր վարսից յոլորտ
Մըսիլ ի պար ի կաքաւ,
Եւ զըզգլխիչ պերճասասորդ
Գրկել զհասակըն կարգաւ։»
Ես ասացի. «Ոչ ինչ ըրնաւ
Այդ ամէնէն փափագիմ.
Գիտե՞լ կամիք, ասեմ ձեզ, լա՛ւ,
Թէ ինչ բաղձայ իմ հոգին.
Ոչինչ առնել, ըզգալ ոչինչ,
Մընալ դատարկ և ունայն.
Թափուր լինիլ մըտօք և ջինջ,
Դատարկ լինիլ յաւիտեան.
Ոչինչ գիտել, ոչինչ գիտել,
Եւ անմըռունչ ու լըռին,
Կալ և մընալ, սիրտ անընտել,
Ամենայնի վախճանին։»

ԵՌՍԷՔ ՎԱՆԱՆԹՆԵՍՀ

ՄՇՈՑ ԶԱՐԻՊՆԵՐ

ՄՈՒՇ, մարտ 22

Գարուն է, տարագնաց թռչունք դարձեր են իրենց նախկին բոյները. աւերակներ կը շինեն նոր սերունդ մը պատրաստելու, կերդեն կը դայլայլեն և հացահատիկներ կ'որոնեն. նոքա ալ ղրէդ-ՐԷՆ քաշած են, վասն որոյ տրըտում են, բայց հայրենիքին վերադառնալուն համար հեղհեղտ կ'ուգեւորին և մեծ գործունէութիւն կը ցուցնեն և այս բնական է. Մեր ամբան հիւրերն՝ արագիլներն ալ եկած են, տխրանուագ կռունկներ իրենց յատուկ մելամաղձիկ ձայնիւն կ'երգեն և ղրէդն յօտարութեան կը պատասխանէ.

Կռունկ ուստի՞ կուգաս
Ծառայ եմ ձայնիդ,
Կռունկ խաղրիկ մը չունի՞... ալն.

Այո՛, այս երգն է մեր պանդուխտի կեանքն, ամենայն ինչ ի սմա կը բովանդակի, կ'երգէ մելամաղձիկ, աղու և անոյշ, կարօտեալ երկրին վրայ, հեռաւոր ընտանեաց, ազգակցաց և բարեկամաց վրայ. կեանքն տխուր, զգացումներն տխուր, հոգեկան յուզումներն դառն և աչերից հոսող արցունքներն աղի ու լեղի. Դարիպներու խօսուն կռունկներն են նոր պանդխտեաներն. Հերիք չէ՛ որչափ պանդուխտներ ունինք յօտարութեան, այս գարնան եւս խեղճ երկրագործներ կը թողուն իրենց արան ու ափը, և գրէթէ ամէն օր մեծ թռուով կ. Պոլիս և այլուր կը դիմեն իրենց անտանելի վիճակը բարելաւելու դիտաւորութեամբ, և աւելի ճիշդն՝ պարտատերաց ձեռքէն փախչելու՝ որ քիչ մը ազատ չունչ առնուն, եթէ երբեք բաղդաւոր գըտնուին.

Զե՛մ մոռցած և չպիտի մոռնամ յաւէտ տխուր երեկոյ մը՝ զոր անցուցինք ի Մխաւու. սա՝ կարնոյ ճանապարհի վրայ գիւղ մըն է, որ Մուշէն 4½ ժամ հեռաւորութիւն ունի. պանդխտաները նախ ասա կը դիմեն ճամբու ընկերներ գտնելու. յետ միջօրէի զարիպներն սկսան գալ պարբերական թռուով իբր 50. հացի պարկերը կռնակնին և մի մի փայտէ գաւազան ձեռքերնին, այս է միակ իրենց ճանապարհորդական զէնքեր. կը քալեն քրտնաթոր, խոհուն ու գլխիկոր. դեռ հայրենական տունէն նոր բաժնուելով ծնողաց և ամուսնոյն, զաւակաց և ազգականներուն յիշատակն ու կարօտը՝ թարմ և սրտայոյզ է. այս վիճակի մէջ կը մտնեն ի Մխաւու. Անասնոց ախոռներն ու օթոները կը լեցուին այդ տարաբաղդներով. երեկոյ է, դուրսը՝ երկնից գիշերային մեծ չադրէրը կը վառի, իսկ ներսը՝ ճրագները կը պըլպլան, երկուքն ալ հաւասար տխուր, երկուքն ալ հաւասար լռիկ ու ծնիկ. Մեր ճամբորդներն՝ անշշունչ բազմած են և նոթի. մարմնոյն սնունդ տալ հարկաւոր է որ հետեւեալ օրը մինչև Խնուսի Արօս գիւղը կարենան քալել, ուրեմն ժամ և աւելի հեռաւորութիւն. իւրաքանչիւրը ոք իւր պարկէն քիչի մը չոր հաց և թթերեւս նոյն օրուան համար քիչ մըն ալ էրէյ հանելով երեկոյեան ընթրեաց սեղանը կը պատրաստէ. այս է նոցա միակ կերակուրն, որ քալելու զօրութիւնն ի խպառ կը խորտակէ. կերան և յաղեցան, ի խորոց սրտի յանկարծ ա՛խ մը կը թռչի մէնոյն բերանէն, նոյն ժամայն կը վարակուին ամէնքն ալ կը հառաչեն և ա՛խ, ա՛խ կը քաշեն. այս -Խ ձայնարկութիւնն՝ ո՛րչափ իմաստալից և ո՛րչափ բաներ կը յայտնէ. հոգւոյ վիճակն, ներքին յուզումներն առ ժամայն ի նը մա կը պատկերանան, և երկար բառերով չը հասկցուած բան մը կարող ենք մէկէն -Խով հասկնալ.

Ախով կ'սկսին իրարու ցաւերն ու դէրդերը հարցնել, ոմանք ֆէրմանէրձեռքէն փախչած, ոմանք 100ին ամ սական 7½ զուրուշ տոկոսով պարտք ըրած և ժամանակին չկրնալով վճարել մէկ երկու տարիէն մայր գումարին հաւասար գումար մը գոյացած ըլլալով կ'երթան Սէ-մէօլ, դրամի գոլ տեղն աշխատելու և արդիւնքն իրենց արիւն ծծող դէր-Էնէրան զրկելու, և ես ի՞նչ գիտեմ, սա քօլ-ճէն կը փախչի, իսկ միւսն՝ ցորենի, ոչխարի և ծըխախտի -Լ-ՖՖ է ըրեր, ունեցածը վճարելէ յետոյ դեռ այլապի զուրուշ ալ կը պարտի, և նմանօրինակ խել մը ցաւեր ու անվերջ ու անհատնում գանգատներ. Ո՞վ է տեսեր, ո՞վ է լսեր որ լիտր մը աղ քանի մը տարուան մէջ 1000 զուրուշ արտադրէ, և այս կը պատահի Մշոյ Գրզլազամ հայ գիւղի մէջ Բ-ԷՏԴ անձի մը կողմանէ. Զնայելով որ մեր ճամբորդներն յոգնած են, կը խօսին տխրադէմ և դառնապէս կը պատմեն իրենց ցաւերն ու վշտերը. մէկ մ'ալ կը տեսնես կը պօռան «ՆՐՆՉ՛ՆՔ, եղբայրներ, ՆՐՆՉ՛ՆՔ, Աստուած ողորմած է». կը քենեն անանկոգին և անվերմակ, բայց ի՞նչ քուն, կ'երազեն, ծնողաց անունները կը յիշեն, ամուսնոյն և զաւակաց... Հետեւեալ առաւօտուն դեռ գիւղական ֆէտէն չձայնած, կարնոյ ճամբան կը բռնեն հետիոտն, օր յաւալ Կ. Պոլիս, Զ'իւռնիա, Ռումանիա և այլուր հասնելու, և անկէ հայ -ՐԷ-ղի սրտաշարժ երգի մի կտորն երգելու.

Ո՛չ զլուր օր գիտեմ
Եւ ո՛չ գիկիրակին,
Զարկած են զիս չամիւր
Բռնած կրակին,
Այրիլս չեմ հոգար
Զեզնէ կարօտ եմ.

Այսպէս ուրեմն մեր առոյգ և հուժկու կտրիճներ կ'երթան կամաւոր զոհ ըլլալու Կոլնիոսի պարանոցին, վիլատակաց տակ լիքազուելով, սառերկրեայ ուղղներուն նայն, հեռի հայրենի երկրէն, սիրելիներէն ու բարեկամներէն. Կուգան Կ. Պոլիս հոմ-Ը, բեռնակիր ըլլալու, որով կորսնցնելով առողջութիւնն, կ'ենթարկուին մաբմնական կորութիւններու ու ծառումներու, և իրենց անյայտ կենդրաւ կերպ կերպ ցաւերու, զորս շատ անգամ հետերնին ի միասին կը բերեն. Երիտասարդ կը մեկնին հայրենական տունէն, Խ-ՖՖ և ծերացած կը դառնան. կ'անցնի՞ն երազի նման ընտանեական սիրոյ հրապոյրներն և սիրակցորդ ու տարփալի ամուսիններու գեղեցիկ և արդ իւնաբեր օրերն ու ժամանակները, կ'այրիանան, կ'ապրին անորդի, կը մեռնին անորդի. Անիծեա՛լ պանդխտութիւն, անիծեալ և նորա չարժառիթն ու հետեւութիւնը, որ կ'սարսէ մեր -Ռղդ-ը եղբայրները թափառած պտիլ յօտարութեան, և երկրի ու ընտանեաց կարօտէն հալիլ ու մաշիլ անմխիթար, և ապաժամ մոռնալ ի ցուրտ գերեզման, յորում այլ եւս հանգիստ և անվրդով կը ննջեն, ապահով լինելով որ աշխարհիս չարութիւններ չ'պիտի կրնան այն նու իրավարը մուտ գտնել և իրենց յաւիտենական քունը խռովել.

ՎՌՀԷ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

«ԲԺՇԿԱԿԱՆ» ՅՕԳՈՒԱԾՈՑ ԱՌԹԻՒ

Թէպէտ բժիշկ չենք, և «բժշկական գիտութիւնք» մեր քաղաքին դպած չունին, այսու ամենայնիւ կը յուսանք որ ներողամտութիւն կը շնորհուի մեզ այս անգամ «գաւառացւոյ տեսակէտով» քանի մը պարզ խօսք գրել հրատարակեալ «բժշկական յօգուածոց» արտաքին երևոյթին վերաբերութեամբ.

Գոհութեամբ կը տեսնուի որ յազգ. լրագրաց մասնաւորապէս Արեւելեան ձեռնհաս անձանց կողմէ այլ եւ այլ հիւանդութեանց մասին գրուած շահեկան յօդուածներ կը հրատարակէ մերթ ընդ մերթ.

Պատուարժան յօդուածագիրք—անոնք չեն բացառութեամբ—կը խօսին ընդհանրապէս նիւթ ընտրուած ախտին ծագումն եւ այլ հանգամանքները բացատրելու կամ ծանօթացնելու յաջողակ կերպիւ.

Եւ երբ կարգը գայ խօսքի առարկայ հիւանդութեան մասին հարկ եղած գէթ նախնական դարմաններ յանձնարարելու, Պատ. յօգուածագիրք՝ կարծես համախորհուրդ՝ «Հիւանդին համար անհրաժեշտ է անմիջապէս բժշկի դիմել» բառերով եզրակացող սովորական բանաձեւով «բանալին հորը կը նետեն» շատ անգամ.

Երբ խօսքը վերաբերի ծանրակշիռ, հաղուադէպ կամ սակաւադէպ հիւանդութեանց, բժշկականպէս՝ մեր բացարձակ անգիտութեամբ հանդերձ, բնաւ յաւակնութիւն չունինք այդ յանձնարարութեան հանդէպ՝ բացասական առարկութիւն մը նշանակելու.

Սակայն Պատ. յօգուածագրոց ակնարկեալ սովորութիւն կը պահուի գրէթէ անխտիր, երբ խօսին նոյն իսկ որ եւ իցէ պարզ կամ թեթեւ հիւանդութեանց վերաբերութեամբ.

Մասնաւորելով՝ բացատրենք.

Հայազգի ծանօթ բժիշկներէ մեծայարգ Տոքթ. Ռ. Ռոպէնսոն, որ թելադրեալ անշուշտ մարդասիրական ազնիւ զգացումէ՝ Աբէ-Եւլի մէջ կը գրէ պարբերաբար առողջաբանական յօդուածներ, վերջին անգամ եւս 1812երորդ թուականի թերթի մէջ հաճած էր գրել յօդուած մը, «ինֆլուէնցա կամ կռիբ» վերնագրով.

Ներկայ «համաճարակ»ներու եզանակին մէջ, գիտէ՞ք, ընթերցողք ո՞րպիսի հետաքրքրութեամբ կը լափեն այդ կամ համիմաստ վերնագրովք երեւցած յօդուածները.

Ուշի ուշով կարդացինք ազնիւ Տոքթորին նոյն յօդուածը, զոր՝ առանց շովինական մը լինելու, իւր ամիսոփ, հմտալից և պարզաբան հանգամանաց համար կրնանք անկեղծաբար անուանել իր տեսակին մէջ գեղեցիկ և ընտիր յօդուած, այր վերջին տողերուն մէջ տեսանք նշանակուած ծանուցեալ սովորական իմաստով հետեւեալ աւարտաբանութիւնը.

«Ամենալաւ խրատը զոր կրնանք տալ մեր ժողովրդեան, սա է, անմիջապէս բըժշկական խնամոց դիմեցէք. եթէ կ'ուզէք ապահով և ազատ կերպով զերծանիլ.»

Արդարեւ. այս պահանջման գերբնտիր օգտակարութիւնն անժխտելի է. և ո՛չ ոք կը մտաբերէ ուրանալ այդ գրէթէ Ն-ԷՐ-ԷՌ պահանջման բացարձակ շահաւէտութիւնը.

Սակայն պէտք չէ մոռնալ որ ո՛չ լրաթերթք և ո՛չ մասնաւորապէս բժշկական յօդուածք կը հրատարակուին միայն Մայրաքաղաքի բնակչաց համար, որք ամէն քայլափոխի կրնան և դիւրութիւններ ունին գտնելու օրինաւոր բժիշկներ և համայնական ճոխ դեղարաններ. հարկ է մշտապէս մտաբերել թէ անդին թուապէս գերազանց բազմակարօտ գաւառացիք՝ նոյն կարգի հրատարակութիւններէ համեմատաբար իբրեւ առաւելագոյն բազմապահանջ, առաւելապէս օգտուելու անհրաժեշտ կարօտութիւն ունին, զի՝ «Ոչինչ են պիտոյ բժիշկք ողջոց, այլ հիւանդոյց» մանաւանդ.

Այս տեսութեամբ՝ բանաւոր է ուրեմն խնդիրն ի նկատ առնուլ գաւառային տեսակէտով.

Եւ քանի որ ի գաւառս ամենուրեք փորձ և հմուտ բժիշկք չեն գտնուիր գրժբաղդապէս, անշուշտ Տոքթ. Ռոպէնսոնի և նման փափկասիրտ անձանց սիրոն ի զուր ճմլած պիտի լինինք, անգամ մ'ալ յիշելով աստանօր այն ծանօթ ցաւառիթ ճշմարտութիւն թէ չատ մը գաւառային խորշերու մէջ խել մը դիւրագարմանելի հիւանդութիւնք իսկ. հիւանդին ինքնայօժար բժշկի դիմելու փափաքին հակառակ՝ մահացու հետեւանաց կը յանգին յաճախ.

Հոս թողունք այս կէտը և անցնինք խոնարհաբար ըսելու թէ ի բաց առեալ ծանրակշիռ հիւանդութեանց պարագաները, յորս բժշկի ներկայութիւնն անհրաժեշտ է և բացակայութիւնը վտանգաւոր, գէթ վերջերս վերելած համաճարակներու կամ նմանն թեթեւ համայնաձուալ հիւանդութեանց վրայ խօսած ատեն Պատ. բժշկական յօդուածագիրք՝ եթէ մարդասիրաբար շնորհ ընեն օգտակար նկատուած գոնէ նախնական պարզ դարմաններ կամ հրահանգներ նշանակել, նախախնամական կարեկից դեր մը կատարած կը լինին գաւառացի հազարաւոր թշուառաց նկատմամբ, որոց բազումք՝ եթէ գրամ իսկ ունենան, որպէս յիշեցինք, ամէն ուրեք և ամէն ժամանակ չեն կրնար գտնել վստահելի հմուտ բժիշկներ, առ որս կարող լինին դիմել անհրկայ.

Այս կէտի բացարձակ ճշմարտութեան ասոյիանը լիովին ըմբռնելու համար, մարդ գաւառային կեանքը անձամբ ճաշակած լինելու է անպատճառ.

Բանի մը խօսք ալ, և վերջացնենք.

Տ՛ՆԸ կամ ԷՖ-ԷՆԴԻ՝ որպէս գրեցինք նախընթաց ուրբհանդակաւ, ծաւալած է եւ ասա.

Զգուշաւոր ազգային մը, առողջաբանի մը շափ համոզուած ամէն պարագայի մէջ բժշկի դիմելու վարդապետութեան օգտակարութեանը, վերջերս նոյն հիւանդութեան ախտանիշերը իւր վրայ նշմարածին պէս, անմիջական կերպիւ կանչել կուտայ այժմ ասասանօր «բանգէտոյ համբաւ վայելող բժիշկ մը. այս մարդ—կամ ըսինք ԲԷԼԼ—կուգայ, և հանդէպ այդ հիւանդութեան՝ հետեւելի օգտակար մեթոտին անգիտակ լինելով գծարգաբար, կը թուի թէ գէթ «բան մը ըրած» լինելու համար, կ'ուռապարէ միայն «օլիֆ-ԷՖ-ԷՖ»ի սրուակը ԴԷ-ԲԷԼ—բստ առուսահայ եզրարց բացատրութեան—հիւանդին կոկորդն, որով այս վերջինը՝ «փոխանակ» ըստ օրինակի այլոց բազմաց, 20—24 ժամէն ախտի ծանրութենէն զերծանելու, ժանտատենդէ բռնուածի պէս կը մատնուի ուշակորոյս յուսահատական դրութեան մը, մինչ զի հիւանդին ընտանիքն անոյշ լինելով անոր վիճակէն, աչք յարատեւս կրօնապատկան վերջին պիտոյքը կը փութան մատակարարել տալ նմա. յետ երկարօրեայ գծնդակ տառապանացն գրիպէ նախախնամական ազդեցութեամբ, ձախող դարմանատարութենէն յառաջ եկած ծանրագոյն վիճակէն հազիւ կ'սկսի հետգհետէ սթափիլ. և զառաջինն՝ անէծք կը կարդայ իրաւամբ մեր Բ-ԷՌԷԼ բժշկի գլխուն, առ որ եթէ չդիմէր, կը հակարնայ որ ինք համեմատաբար աւելի քիչ տառապելով արագ ևս պիտի գտնէր գիր ապաքինութիւն. չիրացնելով հանդերձ քաղաքիս դառնային հիւանդութենէ բրռնուղներու «ՇՈՒՐՊԷՆ»ի անանձանձելի տիրացումը.

Այս տխուր փորձին հակառակ ԲԷԼԼ-ի վերաբերեալ դեղային պարզ յանձնարարութիւն մը, հրատարակեալ 1798 թուականաւ Ա. Ե-ԼԷ ի ներքին Լրոց բաժնին մէջ, բազմաց կողմէ ի գործ դրուելով յաջող եւ օգտակար արդիւնքներ յառաջ բերաւ եւ գոհութեան ու օրհնութեան մրմունջներ խլեց կարեկցութեան արժանի շատ մը ցաւառացւոց բերանէն.

Հետեւաբար երբ ակներեւ է այսպէս թէ ի գաւառս բազմուրեք՝ իրենց բացակայութեամբ կը փայլին ձեռնհաս բժիշկք եւ երբ անուրանալի է որ բացատրեալ տեսակէտ բազմատարած հիւանդութեանց մասին հմուտ բժիշկներէ յանձնարարուած գէթ դիւրատար դարմանք և զգուշական հրահանգք՝ եթէ երբէք սխալ կիրառութեամբ վնասեն իսկ սակաւուց, բազմաց համար սակայն յաճախ օգտակար արդիւնք կուտան անվրդով, ուրեմն գաւառացւոց նկատմամբ մարդասիրական մեծ բարիք մը ըրած լինելու գիտակցութեամբ, բժշկական Պատ. յօգուածագիրք, ի գրելն՝ եթէ շնորհ ընեն գոհացուցմ տալ խոնարհաբար յարուցուած սոյն հարցն՝ այլ ոչինչ նուազ կարեւոր կենսական պահանջին, անձերկրայարար առարկայ պիտի լինին միշտ սրտաբուղխ օրհնութեանց, իբրեւ բարեբարոյք բազմակարօտ գաւառաբնակ ընկերութեան.

Եդեսիա — Գ. Կ. ՈՍԿԵՐՉԵԱՆ

ՇՐՋԱՐԵԼԱԿԱՆ

Տպարան Գ. Պարտաղեանց

Գ. Պարտաղեան
Կ. Պոլիս

Սուլթան-հասան փողոց թիւ 14

ՍԳՈՂԻ ՄՕՌԻՍ ՉԱՆՆ ՕՇԱՐԱՆ

Երլարդ, Կ. Պոլիս, 13 գեկտ. 1888

Պարոնայք Սգող և պատ.,

Կը ցաւիմ որ պարտականի գիշատիչ կարող չեմ փոխել ընել, այլ հանանան ուսիներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց գաշտան յանձնցի փորձել զայն մեր հիւանդացոյց մէջ, որ յայտարարեմ որ ձեր Մոր ուժան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ գիւրաբանելով և մարուելով կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զոր անտարակուսելի գիտութիւնն ի վայրս անան հաշուած է, մասնաւորապէս այս յաղող պատրաստութեան մէջ.

ՏՐ. Ա. Ա. ՊԱԼԱԶՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վ.Հ. Սուլթանին

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԼ.

Բ-մ-գ-ն՝ --Ռ- էէլէ-չն էրՌԷ-ԷԿ--Ռ-ն-
Ադրէլ 16|28 Եէկ--ը-ԲՌՆԷՆ ցեօր գեօրէ--Ռ-ն.

Եբէ-ոյ

Ժ.	Վ.	ՄԵԿՆՈՒՄ
1	15	Ակիւտարէն Կամուրջ.
3	—	Կամուրջէն Պէշիքթաշ, Ակիւտար, Գուզկունճուք, Պէյլէրպէյ.
3	45	Պէյլէրպէյէն ուղղակի Կամուրջ.
5	—	Կամուրջէն Պէշիքթաշ, Ակիւտար, Գուզկունճուք, Պէյլէրպէյ.

Գէն գ-ճ-ղ-ղ

Կամուրջէն Պէշիքթաշ և Ակիւտար, 2 զրուշ. Ա. կարգ՝ 1 զրշ. աւելի.

Կամուրջէն մինչեւ Գուզկունճուք եւ Պէյլէրպէյ 3 զրշ. Ա. կարգ՝ 1 զրշ. աւելի.

Ծ այք կէս գին պիտի վճարեն.

162 — 2—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷԼԻՐԻ

Սթրուսչատաքի ասաքիրի Շահանէ իշխին միւպայեա օլունաճագ էրզագը մի թէնէվիլէնին իթասընա թալիպ օլանլարին պէշ կիւնէ գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէրմէյերի իլան օլունուր.

18 Նիսան 1890 — 445
Նո. 44 — 1-3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷԼԻՐԻ

Գուրչունի պոյալը ասթարլըգ ամէրիգան տէօրթ պին թօր, պէհէր թօրու ալթմըշ տոգուզ զուրուշ.

Սրգ գանավաչօ արշունը ճէտիտ եիւզ էլլի պին, պէհէր արշունը իրի զուրուշ օն տոգուզ փարա.

Բէթէնն քէմէր չէրիտի արշունը ճէտիտ պին, պէհէր արշունը իւշ զուրուշ պէշ փարա.

Լիմբրա եուն իրլիկինտէն եէրլի իմալի կէօնսիզ գայթան արշունը ճէտիտ ալթը եիւզ պին, պէհէր արշունը սէքիզ զուրուշ տոգուզ փարա.

Օտէսա հայվանաթընտան եէրլի քէսէնտիս եաչ թուզլու կէօն ատէտ պին տէօրթ եիւզտէն պին պէշ եիւզ, պէհէր գրէյէլի ճէտիտի պէշ զուրուշ եիրմի փարա.

Կիւմիւզ սաքսընիա չուհասը արշունը ճէտիտ պին, պէհէր արշունը ճէտիտի եիրմի իքի զուրուշ.

Մավի չուհա արշունը ճէտիտ իքի եիւզ, պէհէր արշունը ճէտիտի եիրմի իւշ զուրուշ.

Եէշիլ չուհա արշունը ճէտիտ եիւզ էլլի, պէհէր արշունը ճէտիտի եիրմի տէօրթ զուրուշ.

Զաթալ զէյթունն թասֆթասը ատէտ տէօրթ պին, պէհէր ատէտի պէշ զուրուշ օն փարա.

Սրբա գայաս ատէտ տէօրթ եիւզ, պէհէր ատէտի օն տէօրթ զուրուշ օթոզ փարա.

Պէյազ սարը օթ թասֆթասը ատէտ իւշ պին, պէհէր ատէտի իքի զուրուշ եիրմի պէշ փարա.

Գօլլուգ ատէտ իւշ պին, պէհէր ատէտի տէօրթ զուրուշ.

Բէբէվէթ թասֆթասը ատէտ ալթը պին, պէհէր ատէտի իւշ զուրուշ օն պէշ փարա.

Նիզամիյէ անպարլարը իշլուն միւպայեա օլունաճագ պալէատէ մուրագամ էլ մէգատար օն իքի գալէմ էշնա ֆիյաթը մէվզուալարը իլէ թալիպլէրի էօհտէսինէ օլուպ Նիսանին եիրմի պէշինճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իթբա օլունուպ գալարը վիբրիլէճէկինտէն, իթասընա թալիպ օլանլարին մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

17 Նիսան 1890 — 444
Նո. 43 — 2—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՓՈՆՍՈՒԻՏԻ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20 ի Կայսերական Իրատէով թողեալ հասոյթք

Ը. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ—ՄԱՐՏ 1890

ՀԱՍՈՅԹՔ	Զուտ հասոյթ գաւառ. վարչ. Ղրուշ		Ընդհ. տնօրէնութեան կողմէ վճարեալ ծախք Ղրուշ		Զուտ հասոյթ գաւառական եւ կեդրոնական վարչութեան Ղրուշ		Օսմ. ոսկի		Նախորդ ամիսներէն Օսմ. ոսկի		Գումար մինչև 1890 Մարտ 31 Օսմ. ոսկի	
Վերեւ անուղղակի տուրք՝ Դրոշմ	8,178,381	49	312,042	68	7,866,338	81	76,636	35	...	...	76,636	35
Ոգելից ըմպելիք												
Զինարան												
Մետաքս												
Ներսէն՝ Ծխախոտ՝ Հասոյթք Բեժիշկն(*)	18,750,000	...	...	...	18,750,000	...	187,500	...	...	...	187,500	...
Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն առաւելեալ 100,000 Օսմ. լիրայով՝ մինչև ցորշումն յիշեալ հարկին	609,684	48	...	...	609,684	48	5,984	97	...	...	5,984	97
Յաւելուած Կիպրոսի հասութէն փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքեստան վրայ փոխանակուած գոյանալիք 130,000 Օսմ. լիրայով	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Արեւելեան Ռումելիի տարեկան հարկէն	1,266,886	...	...	...	1,266,886	...	12,668	86	139,357	46	152,068	86
Թէմվէքէի տուրք, Մաքեստանէն փոխանակագրով վճարելի	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սերպիոյ, Գարատաղի, Պուլկարիոյ և Յունաստանի բաժին ընկած պարտք	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Գումար	28,804,951	97	312,042	68	28,492,909	29	282,790	18	...	...	282,790	18
Պարտաստ դրամներէ առնուած շահ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Լուսնայաշահ (ժամիս) գրամաց փոխանակութեան վրայ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Ընդհ. գումար	28,804,951	97	312,042	68	28,492,909	29	282,790	18	...	...	282,790	18

	Ղրուշ		Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի
Վճարեալ գումարաց Կայսերական Իրատէին 10 և երկու յօդուածներով նախատեսեալ արժէթերուն ի հաշիւ			...	...
Բնաւորիսք պարտուց տոկոսին համար Լիւրպա գաշտած և Կ. Պոլիս վճարուած գումարք			78,683	27
Օսմանեան Ընդհանուր Պարտուց Վարչական Խորհրդին ընդհանուր ծախք			2,328	18
Օսմ. Կայսերական Պանկան գրուած ոսկեղրամ	6,448,966	92	137,594	11
» » » » փոխանակելի դրամ			64,418	77
Կէդրոնական վարչութեան տնուկին մէջ ոսկեղրամ	77,407	83	765	85
» » » » փոխանակելի դրամ			...	...
			282,790	18

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ

Նախագահ (Ստ.) Վ. ՓԱՇԱՅԱՆ

Խորհրդական Գատուիրակ (Ստ.) ԲՐԻՆՍԻԿ

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տումարաց

Կ. Պոլիս, 5/17 Մարտ 1890 (ԳԷ)

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻԾ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՑԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 2,085,347

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸ ԵՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՑԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 967,900

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար ստիպեալ ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած ընտսին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գումիսիոն խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ Վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

LE SANG C'EST LA VIE!!

RÉGÉNÉRATION DU SANG PAR LE

ROB LECHAUX

AUX JUS D'HERBES

DÉPURATIF INCOMPARABLE

Sucs Végétaux concentrés de CRESSON et de SALSEPAREILLE ROUGE, IODURE DE POTASSIUM recristallisé

Le ROB LECHAUX donne la Force, la Santé, la Vie!

La plupart des maladies qui nous affligent ont pour cause la faiblesse ou l'altération du sang. C'est dans le sang que tous nos organes puisent les éléments nécessaires à leur nutrition. Le **ROB LECHAUX** répare les désordres de ce fluide nourricier, lui rend sa composition normale, le purifie, le rafraîchit, le fortifie, le régénère et par là assure la santé à ceux qui l'emploient.

« ... *Votre* Rob Lechaux *est excellent, car mon enfant est parfaitement guéri. Je vous autorise à publier ma lettre et mon nom.*
« Docteur LAROCHE, à Piégut-Pluvier (Dordogne). »

« ... *La reconnaissance me fait un devoir de vous rappeler que sans votre* Rob Lechaux *je ne serais probablement plus de ce monde.*
« L'Abbé LAFAYE, curé d'Eyburie (Corrèze). »

« ... *C'est à votre excellent* Rob Lechaux *que je dois la guérison de ma femme, malade depuis 7 ans, d'un grand épuisement qu'aucun médicament n'avait diminué.* « J. JOURDAN, Brig. de Gendarmerie, à Brigueuil (Ch^te) »

« ... *Votre* Rob Lechaux, *que j'ordonne souvent, produit de si bons résultats, que je veux en faire prendre à mon fils. Veuillez, etc.*
« Dr A. MOTHE, à Monfort-du-Gers. »

Médailles d'Or et Diplômes d'Honneur à toutes les Expositions

CONTREFAÇONS! Le succès rapide du **ROB LECHAUX** a fait naître de nombreuses contrefaçons toujours inertes et souvent dangereuses, que des spéculateurs audacieux offrent à la place du Véritable **ROB LECHAUX**.

L'Inventeur ne garantit que les flacons portant le ***Timbre bleu de l'Union des Fabricants*** *et la signature authentique de :*

ENVOI GRATIS *sur demande affranchie d'une très curieuse et interessante Brochure* (50e édition), *sur la Régénération du Sang par le* **ROB LECHAUX**.

Brochures en Langue Française, en Langue Turque et en Langue Grecque

BORDEAUX : Mario LECHAUX, Ph^en-Ch^ie, 164, rue Sainte-Catherine, BORDEAUX

Même Maison : POMMADE ANTI-DARTREUSE LECHAUX
Pour la Guérison externe de toutes les *MALADIES de la PEAU*

Կը ծախուի. ի Կ. Պոլիս Տ. Բիւշիկեան եղբարց քով Էմին Էօնիւ Թիւ 77, Տ. Գասպարեան Պահչէ Գարու Թիւ 13, Տ. Ժ. Վանտիցիանոս և բնկ. Սուլթան Համամ Թիւ 14, ի Բերա Տ. Թէօտորիանս Մեծ փողոց Թիւ 244, Տ. Տիւսար Գազդիական գեղարան, Մեծ փողոց Թիւ 412, Տէյա-Սուսա գեղարանը Մեծ փողոց Թիւ 169 և Ղալաթիա Տ. Ա. Թիմօս, Մեծ փողոց Թիւ 18, Տ. Տէլմէօլա Ժաք, գեղավաճառ Եիւքսէք Գալաթրիմ Թիւ 68 և գեղագործական մթերանոցը։

GUERISON Prompte et Certaine !

Affections des voies urinaires, Blennorrhagies, Catarrhe, Cystite, Néphrite suppurée, Mal de Bright, Coliques néphrétiques, Enthérite chronique.

CAPSULES DE **SANTAL DE LACROIX**

PHARMACIEN DE 1re CLASSE
LAURÉAT de la SOCIÉTÉ de PHARMACIE de Paris
Lauréat et Ex-Préparateur de l'Ecole supérieure de Paris
76, Rue du Château-d'Eau, 76
PARIS

DÉTAIL : DANS TOUTES LES PHARMACIES

Ընդհանուր մթերանոցն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ ԺՈՂԵՓ ՔԱՆԶՈՒԲԻ, Մեծ փող. ղց Բերայի, և ԴԵՂԱՐԱՆ Ա. ՄԵՐՀԱՄԷԹՃԵԱՆ, Գալա, Պահչէ-Գարու, 18 64

Լ'ԱՎԵՆԻՐ ԵՏ ՖԱՄԻՑԼ

L'AVENIR DES FAMILLES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՍԱՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՅ
ԿԸ ԳԵՐԾԷ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՊԱՂԽՈՅՆԱՅԻՆ ԱՎԱՆԱՐՈՒԹԵԱՆ
ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
61, ՈՒԼԻՍԻՊԻՏ ՓՈՂՈՑ, ԼԻՈՆ 61 (ՖՐԱՆՍԱ)

ԱՌԱՋԱՎԱՐԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼՈՒԹԻՒՆ 80,000,000 Ֆրանք — ՄԻՆՉԵՒ ՅԱՌԱՋՈՐ ԵՂԱԾ ՎԱՐՈՒՆԿ 1,500,000 Ֆրանք

Լ'ԱՎԵՆԻՐ ԷՆ ՅԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ, որ հաստատուած է Նպաստելու համար փոքր խնայողութիւնց, որոյ զարգացումի մէջ ունեցած է Ամբ Նպաստակի է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերակազմել գրամագլուխն։

Ընկերութեան գործառնութիւնք բազմազիմի են, ինչպէս շարժական արժէից և փոխ տրուած գրամագլուխ ապահովագրութիւն, կորուսանել գրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, նշանաւորութիւնք և Պլան Ճարտ՝ փոխառութեանց և ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած գրամագլխոց, մանկանց համար օժիտք, Հանգստեան մնաւակ ծերութեան համար, ցեկնոնք նկատուած ռուս կապրութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։ Ընկ. ուսեան Պոլսոյ գործակալութիւնն սկսած է 1881 Յունուար 1 էն։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պետրոս Էֆէնտի Անապարձեան գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ 40. Պահչէ Գարու, Գալա։ 42

ՀԱՋԻ ՇՆՉԱՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԹԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՇԻՆ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

POWELL'S BALSAM OF ANISEED.

TRADE MARK.

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԻՍՈՒԱՓՈՂԻ ՀԻՆԳՊՈՒԹԵԱՆՆԵՐ դեմ իրը ապահով դարման այս գեղին վայելչան համբաւը մինչև կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զոր Պ. Բոուէլ կ'ստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագուհւոյն Նիկոլի թնդանօթակրն վրայ, ի Ռուբ, էնկովտա։

«Մերկի պարան, Լաս սրամ կը նեղուի յամառ հազ մեծ ցաւ ինձ գործածել ձեր անզուգական բալասանէն անխոնի հատիկներով և կրնամ հաւատալ ձեզ թէ աստիճանաբար գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առաջ իսկ պէտք ունենալու գործածել մեծ վստահութեամբ կը յանձնարարեմ զայն ցաւ։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտանալ դեղերու վաճառականաց քով։ շիլին 3 քէնսի և 11 շիլինի։—Պարապանալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԹՈՈՒԷԼԷ, 4, Ալպիոն Բարէյա, Պլաքֆրիարս

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքերոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով։
Մ. ԷՍՄԱՒՆՆԻՆ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
64

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Գալատա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 և 97

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆԻ ԻՒԼ

ԱՆԿԱՐԵԼԻ ԳԱՐՄԱՆ

Մ. ԶԵՐԱՆԻՆ ՄՕՐԱՒԵՒՆ ԵՒ ՊՈՒՏՆ ՏԱԼԻՍ ՀԱՄԱՐ ԻՐԵՆՑ ՍՊԱՅ ԵՒ ՆԵՒՏՆԱԿԱՆ ԳԻՍՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. Կարգիկ մազերուն թափիլը. Չի տրէնի ի բոլոր ապահով արդիւնք յաւաչ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուսայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմաթիւ չէ

ՆՈՒՄԱ ԶԷ ԷՆ ԱՅՍ

փափաքեալ ազդեցութիւն ընդհանրապէս յաւաչ կուգայ 10—15 օր յետոյ

Ալ ի անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ կրած են, անոնք որ մեռտանութիւնը ունին կամ որք կրած են մեծ յոգնութիւն անց ենթակայ որոյ մազերի մեռ մազերը հորանցն բաներ ենթակայ են. այս պարագայի մէջ մանաւանդ [illegible] ՏԱՆԱՆ [illegible] 24 կ'ուսած է.

ՄԵՆ [illegible] Մ. ԱԼԻՇԱՆ Լ.ԱՍ

Ի Թուրքիա մեր ապանակ վաճառման համար միակ կենդրոնատեղին է ԷՄԻՐՈՆ [illegible] Ի Ա. [illegible] Թուրքաստանի անգլիական Վաղարան Թիւ 95 և 97, Գալաթիա։ 65

ԱՍԻՐԼ ՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՒԺԻ—ԿՈՄՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՒԳՈՒՐ ԼԱԼԻՒԼ—Կիրջին գոյն և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս գեղը ՖՈՍՖՈՒԱՆԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐԱՆն է որ մինչև ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղիի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, ջնտաութիւն, զառանցանք, առանցան յարգոյթեան վայնոնա ցարտա, ու առանցան դիրերու ցարուանի յաւաչ եկած ամէն գայնարատական բանարանաց։

Կը բուժի գեղարատարանաց ինչ. Լեկիկն ու արդի հիւանդութիւնները, լիարդը ու երիկամունք, ինտագրութիւնն, արատ ըլլան ըլլալ բանարանները, ընդ անուր դէնուիրեալ ու ապառանը։ Ի գաղանեան յանուանի դիրերու ունի գրուած եր յաւաչ եկած է ամէն գասարանաց։

Կրկնին ապարանութեան ու սուր դեղանանց մէջ այս գեղն ազդեցութիւնն անսխալ ու մեծագոյն է։ Կ'ուսանուի ամէն դեղատանց ու ապառանչներն ու ապառանչը կ'ստանանան Շրջարատանց դրամ շարք ապառանանաց մէջ։

ՖՈՍՖՈՒՐ ԼԱԼԻՒՆ ՇՈՍՖՈՏԻՆԸ Լեկիկն հիւթ ու ուղիկնին գոյացութիւնն կ'ստանի, արեան մէջ մեծ մասնի գնուանան ուլկարական տարրը, փոսփոր, որ ուղիկն կարգանան ոչ մարիա գոյացութիւնն է Լաւանան կորովը կը լինի անարատ ապրդեալ ամբողջ գրութեան մէջ, մարմնոյն ու. ուրիշ տարով յուսալու ու առոյգ առաջարկութիւն մը ունենալ որ կարելի է բոլոր պարանանութիւնը կատարել կատարելի ու գոհանալ կոնարատ։ Անորոշանան է, չի կրնա ու չը հարցնեն օրանն ու նոր առաջարկութիւն մ՝ բաւայ ուզեցին, լոկ գրուած ու մկանանց։ Իւր վերադարձէ ապրդեալութիւնը կը տեսնուի գոր ծանուցան առաջին օրէն իսկ։ Լեկիկն գրանանան ու մարանան։ Ամենայն գեղանանց ու մարանանց նշանաւոր յաւելումն ու կորութեան ու. [illegible] կան կարգոյութեանց նշանաւոր յաւելումն ու կորութեան ու բաւարարութեան գոյացումը մը զոր փարատութիւնն հիւանդը շատաց ի վեր կ [illegible]։ Պարագայութիւնը վերադարձուած է։ Աւարտակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Ագեան պարտանը կանանարարպէս կը կատարուի։ Փոքրը դր լինի հանդարտ ու կազ գուրիչ։ Դիմքը կ'սկսի լենայ, շրթունքը կը գունատանին, աչքերը լեղուն կը լինին, մարմնոյ պոյծաս ու ա առոյգ գոյն մը կ'առնու, մարերը ոյժ կ'առնան։

Զգուշացէք սուր նմանութիւններն են։ Նոր մեր Լաւարն Ամերիկա Ֆոսֆորիկ գարանանալ է մեն շիշերուն մէջ որք բրիտանական կապ ապարանութեան գրքոյր կը կրեն սա բառերով Dr. Lafors Phosphodyne, London, [illegible] փարատանան։ Ամբ պիտի ունենան յաջողութիւնն յաւաչ և բազմաթիւ վաճառաւոր ու Ֆոսֆորիկ կերպն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքերոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով։
65 Մ. ԷՍՄԱՒՆՆԻՆ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Գալատա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 և 97։

ԺՕՐԺ ԷՖԹԻՄԻԱՏԻՍ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀՈՎԱՆՈՑԻ

ի Պոլիս Աշտ Էֆէնտի խանի տակ Թիւ 17 եւ մասնաճիւղն ի Մեծ շուկայ, Նուրի Սամանիէ ճատտէսի Թիւ 32։

Կը խնդրուի արգոյ հասարակութենէն ոչ է հովանոց չգնել առանց նախապէս այցելելու այս մթերանոցն։ Այդ մթերանոցի տէրն, Եւրոպոյ ամէնէն նշանաւոր գործարանաց հետ պայմանագրուած լինելով ինքնաբ է և գործարանաց հաշուոյն անհաւատալի ժամն գներով պիտի վաճառէ տարաւուան համար թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ 10000 հովանոցներ։ Այդ մթերանոցին մէջ կը գտնուին նաև արանց ու կանանց համար ֆէլ դ'էյտ ֆանէլներ ապիտակ ու գունաւոր թաշկինակներ, գուլպայներ, սեղանի սպասներ, փողկապներ և այլն, որք որոշեալ գներով կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ՛ մեծ քանակութեամբ։ Ապրանաց տեսակին ու ժամանակութեան վրայ գաղափար մը ունենալու համար հարկ է անդամ մը այցելել այդ մթերանոցը։ 405

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԼԸԲԸԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԸՆ ՉՈՒՏ ԻՒՂ

Իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն զատ։

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՕՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ անորժահամ է

Մորիւ ձկան հուտ իւղի բոլոր յատկութիւններն զատ։ Իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզածութիւնը

Բժիշկներն ընդունուած է, անորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործարանաց ի Կ. Պոլիս՝ ՀԱՄՄԵՐ ԵՒ ՀԻՐԶԷԼ 81

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (Գալատ Ալիէի)

ԿԱԼԻՈՒԱՅ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆԳԻՍՏԻՑ ԵՂԱՆԱԿ

Վիշիի հանգստութեան մէջ, որ եւրոպոյ նմանորինակ լաւագոյն հաստատութեանց մին է, ամէն տեսակ լոգարան և [illegible] կը գտնուի [illegible] ֆլաժոլէտի, ֆլաժոլէտ ֆլաժոլանոց, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ման համար։

Ամէն օր՝ մ յիսս 15 էն մինչև սեպտեմբերը 15՝ թատրոն և նուագահանդէս ի Բազինօ. —Երաժշտութիւն պարտէզին մէջ. —Ընթերցարան. —Տիկնանց վերապահեալ սրահ։—Խաղաղ, իսօսակցութեան և գնդասլաքի սրահներ։

ԱՄԵՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ԿԸ ՏԱՆԻՆ Ի ՎԻՇԻ

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընկերութիւնն, Պուլվար Մոնմարթր, 8, Փարիզ։ 427

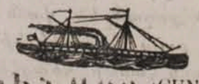

ՔՈՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒՈՑ

Ոչ ոք՝ ոչ ոք երբեմն՝ ոչ ոք կը բանի Լիվերբուլ և Ամերիկայ մէջ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամերիկա	7718	Գանատա	4841
Եղրոպա	7718	Պոմերանիա	4535
Սերվիա	7391	Լատանիա	2574
Պերանիա	7268	Մարատոն	2103
Հաղանիա	5587	Ալպս	2398
Լեհիստանիա	5517	Ֆարիկոսա	2166
Կալիֆոռնիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիրիա	4557	Բալտիրա	2144
Սիբիր	2143	Թրինիտատ	1899
Ֆենար	1876	Մարոգո	1855
Ներդուրկ	1614		

Գիրքերը չոգենաւը, նաւապետ Ֆիշերի։ Օտարաչէն գաղանալով մայիս 6ին, ուղղակի Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի անմիջապէս։

Մարդիս չոգենաւը, նաւապետ Մատէհնս, Լիվերբուլէն ասա կ'սպասուի մայիս 9ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ Գրիգոլոգ
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Բիւշիւք Հալիլ փաշա խան, Գալաթիա
196

Ի տեսուչ՝ Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ